

Seat No.

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: October/November-2022
Economics (Compulsory) Paper-XXV
ECOC25: Statistics in Economic Analysis

Day and Date: Friday, 16/12/2022
Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Total Marks: 60

Instructions:

1. All Questions are Compulsory.
2. All Questions carry equal marks.
3. Figures to the right indicate full marks

Q.1. Choose the Correct alternatives from the following.

15

- 1 Circular test is an extension of: -----
A) Factor reversal test B) Circular test C) Unit test D) Time reversal test
- 2 Fisher's index number is based on-----
A) AM of Laspeyres and Paasche's Index B) HM of Laspeyres and Paasche's Index
C) GM of Laspeyres and Paasche's Index D) None of the above
- 3 Laspeyre's index = 110, Paasche's index = 108, then Fisher's Ideal index is equal to:
A) 110 B) 108 C) 100 D) 109
- 4 Aggregative method is further divided into how many types ?
A) One B) Two C) Three D) Four
- 5 An index number is used for-----
A) To measure changes in quantity B) To measure changes in price C) To measure changes in a variable over time D) To measure changes in demand
- 6 Study of correlation among three or more variables is simultaneously called.....
A) Partial correlation B) Multiple correlation C) Simple correlation D) None of these
- 7 The rank correlation coefficient is always.....
A) + 1 B) - 1 C) 0 D) Between + 1 and - 1
- 8 If the Pearson correlation co-efficient r is equal to 1 then:
A) There is a positive relationship between the two variables.
B) There is a negative relationship between the two variables.
C) There is a perfect positive relationship between the two variables.
D) There is no relationship between the two variables

- 9 Correlation of coefficient was invented in the year.
A) 1890 B) 1990 C) 1908 D) 1870
- 10 If 'r' is the correlation coefficient between two variables, then:
A) $0 < r < 1$ B) $-1 \leq r \leq 1$ C) $r \geq 0$ D) $r \leq 0$
- 11 The slope of the regression line of Y on X is also called the:
A) Correlation coefficient of X on Y B) Correlation coefficient of Y on X C) Regression coefficient of X on Y D) Regression coefficient of Y on X
- 12 In the regression line $Y = a + bX$, the following is always true:
A) $\sum(X - \bar{X}) = 0$ B) $\sum(Y - \bar{y}) = 0$ C) $\sum(X - \bar{X}) = \sum(Y - \bar{y})$ D) $\sum(Y - \bar{y})^2 = 0$
- 13 The value of would predict for the dependent variable when the independent variable are all equal to zero is called:
A) slop B) sum of residuals C) Intercept D) Difficult to tell
- 14 ----- are types of Regression analysis
A) Simple and multiple regression B) Total and partial regression
C) Linear and Non-Linear Regression D) All of these
- 15 Which of the following are not a Method of estimating the regression coefficient A) Graphical/ Scatter diagram B) mathematical/ Least square method C) Moving average method D) Non of these

Q.2. Write short Notes (Three out of Four) .

15

- 1 Problems involved in the construction of Index Number
- 2 The following table gives the annual income of a person and the general price index number for the period 2011 to 2021 prepare index number to show the change in the real income of the person

Year	Annual income in (Rs)	Price Index Number
2011	36,000	100
2012	42,000	120
2013	50,000	145
2014	55,000	160
2015	60,000	250
2016	64,000	320
2017	68,000	450
2018	72,000	530
2019	75,000	600

- 3 Scatter Diagram
- 4 Standard Error estimate

Q.3. Write short Answers (Three out of Four) .

15

- 1 From the following data is relating to working class consumer price index of a city. calculate index number for 1998 and 1999.

The wages were increased by 8% in 1999. Is this increase sufficient

Group	Food	Clothing	Fuel and Lighting	House Rent	Miscellaneous
Weights	48	18	7	13	14
Group Indices 1998	110	120	10	100	110
Group Indices 1999	130	125	120	100	135

- 2 Explain the Karl Pearson's characteristics of coefficient of correlation.
- 3 Explain the types of Regression analysis.
- 4 Draw a state line as per least square method on the below information and draw a graph of the year 1990 by

Year	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
Selling	350	380	400	380	430	440	420

Q.4.. Answer the following question on broad. (One out of two).

15

- 1 Compute the Spearman's rank correlation co-efficient from the following data relating to marks in Economics and Statistics

Economics	50	55	65	50	55	60	50	65	70	75
Statistics	110	110	115	125	140	115	130	120	115	160

- 2 Calculate the two regression equation from the data given below: Estimate the likely demand when the price is Rs.20.

Price (Rs)	10	12	13	12	16	15
Demand	40	38	43	45	37	43

मराठी रूपांतर

सूचना: :

1. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

- 1 चक्रीय चाचणी हि ----- चा विस्तार आहे.
- अ) घटक उत्क्रामी चाचणी ब) चक्रीय चाचणी क) घटक चाचणी ड) काल उत्क्रामी चाचणी

- 2 फिशरचा निर्देशांक ----- वर आधारित आहे.
अ) लास्पियर आणि पश्चेच्या निर्देशांकाचा गणितीय मध्य ब) लास्पियर आणि पश्चेच्या निर्देशांकाचा हुरात्मक मध्य क) लास्पियर आणि पश्चेच्या निर्देशांकाचा भौमितिक मध्य ड) यापैकी नाही
- 3 लास्पियरचा निर्देशांक = 110, पाश्चेसचा निर्देशांक = 108, तर फिशरचा आदर्श निर्देशांक----- बरोबर असतो.
अ) ११० ब) १०८ क) १०० ड) १०९
- 4 समग्र पद्धत पुढील किती पध्दती मध्ये विभाजित केली जाते?
अ) एक ब) दोन क) तीन ड) चार
- 5 निर्देशांक ----- साठी वापरला जातो.
अ) नग संख्येतील बदलाचे मापन करण्यासाठी ब) किंमत बदलाचे मापन करण्यासाठी क) कालांतराने चलांमध्ये होणाऱ्या बदलाचे मापन करण्यासाठी ड) मागणीतील बदलाचे मापन करण्यासाठी
- 6 एकाच वेळी तीन किंवा अधिक चलांमध्ये सहसंबंधाच्या अभ्यासाला ----- म्हणतात.
अ) अंशिक सहसंबंध ब) बहुविध सहसंबंध क) सर्वसाधारण सहसंबंध ड) यापैकी नाही
- 7 श्रेणी सहसंबंध गुणांक नेहमीच ----- असतो.
अ) +१ ब) -१ क) ० ड) +१ आणि -१ यांच्या मध्ये
- 8 जर पिअरसन चा सहसंबंध गुणांक r हा १ च्या बरोबर असेल तर
अ) दोन घटकामध्ये धनात्मक संबंध असतो. ब) दोन घटकामध्ये ऋणात्मक संबंध असतो क) दोन घटकामध्येपूर्ण धनात्मक संबंध असतो. ड) दोन घटकामध्ये संबंध नसतो
- 9 सहसंबंध गुणांकाचा शोध कोणत्या वर्षी लागला..
अ) १८९० ब) १९९० क) १९०८ ड) १८७०
- 10 जर 'r' हे दोन चलांमधील सहसंबंध गुणांक असेल तर
अ) $0 < r < 1$ ब) $-1 \leq r \leq 1$ क) $r \geq 0$ ड) $r \leq 0$
- 11 y चे x वरील प्रतिगमन रेषेच्या उतरला ----- असे म्हणतात.
अ) X चा Y वरील सहसंबंध गुणांक ब) Y चा X वरील सहसंबंध गुणांक
- 12 प्रतिगमन रेषेमध्ये $Y = a + bX$ खालील पैकी नेहमीच सत्य असते.
अ) $\sum(X - \bar{X}) = 0$ ब) $\sum(Y - \bar{y}) = 0$ क) $\sum(X - \bar{X}) = \sum(Y - \bar{y})$ ड) $\sum(Y - \bar{y})^2 = 0$
- 13 जेव्हा स्वतंत्र घटकाचे मूल्य शून्य असेल तेव्हा अवलंबित घटकाचे मूल्य ----- असते.
अ) उतार ब) तृतीची बेरीज क) व्यत्यय ड) सांगण्यासाठी अवघड
- 14 प्रतीगमन विश्लेषणाचे ----- प्रकार आहेत.
अ) साधे व बहुविध प्रतीगमन ब) एकूण व अंशिक प्रतीगमन क) रेषीय व बिगार रेषीय प्रतीगमन ड) वरील सर्व
- 15 खालील पैकी कोणती प्रतीगमन गुणांक मोजण्याची पध्दत नाही.
अ) आलेख किंवा विकीर्ण बिंदूलेख आकृती ब) गणितीय / किमान वर्ग पध्दती क) सरकती सरासरी पध्दती ड) वरील पैकी नाही

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

- निर्देशांक तयार करताना येणाऱ्या अडचणी
- खालील तक्त्यामध्ये व्यक्तीचे वार्षिक उत्पन्न दिले आहे आणि 2011 ते 2019 या कालावधीसाठी सामान्य किंमत निर्देशांक तयार करून त्या व्यक्तीच्या वास्तविक उत्पन्नातील बदल दर्शवा .

Year	Annual income in (Rs)	Price Index Number
2011	36,000	100
2012	42,000	120
2013	50,000	145
2014	55,000	160
2015	60,000	250
2016	64,000	320
2017	68,000	450
2018	72,000	530
2019	75,000	600

- पसरण आकृती
- आकलनाचा प्रमाण दोष

Q.3. थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- खालील माहिती शहराच्या कामगार वर्गाच्या ग्राहक किंमत निर्देशांकाशी संबंधित आहे . त्यावरून 1998 आणि 1999 साठीचा निर्देशांक काढा.

1999 मध्ये वेतन 8% ने वाढले होते . ही वाढ पुरेशी आहे का?

Group	Food	Clothing	Fuel and Lighting	House Rent	Miscellaneous
Weights	48	18	7	13	14
Group Indices 1998	110	120	10	100	110
Group Indices 1999	130	125	120	100	135

- कार्ल पिअर्सनच्या सहसंबंध गुणकाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रतीगमन विश्लेषणाचे प्रकार स्पष्ट करा
- लिस्टस्केवेअरपध्दतीने खालील माहितीच्या आधारे एकरेषीय कल काढा आणि १९९० या वर्षासाठी संभाव्य मूल्य काढून आलेख काढा.

वर्ष	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
विक्री	350	380	400	380	430	440	420

Q.4. सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- अर्थशास्त्र आणि संख्याशास्त्र या विषयातील गुणासंदर्भात स्पिअरमनचा श्रेणी सहसंबंध गुणांक काढा

अर्थशास्त्र	50	55	65	50	55	60	50	65	70	75
संख्याशास्त्र	110	110	115	125	140	115	130	120	115	160

2 खालील दिलेल्या माहितीच्या आधारे दोन प्रतीपगामान समीकरणे काढा .

जेव्हा किंमत २० रुपये असेल त्यावेळी मागणीची अंदाजित शक्यता काय असू शकेल ?

किंमत (रु)	10	12	13	12	16	15
मागणी	40	38	43	45	37	43

Model Answer Paper

M.A. (SEM/CR) CBCS Part-II Semester-III Examination: Oct./Nov.-2022
Economics (Compulsory) Paper-XXV
ECOC25: Statistics in Economic Analysis

Day and Date: Friday, 16/12/2022
Time: 3.30 PM To 5.30 PM

Total Marks: 60

Q.1. खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा.

१५

1 चक्रीय चाचणी हि ----- चा विस्तार आहे.

अ) घटक उत्क्रामी चाचणी ब) चक्रीय चाचणी क) घटक चाचणी ड) काल उत्क्रामी चाचणी

Option 4

2 फिशरचा निर्देशांक ----- वर आधारित आहे.

अ) लास्पियर आणि पश्चेच्या निर्देशांकाचा गणितीय मध्य ब) लास्पियर आणि पश्चेच्या निर्देशांकाचा हुरात्मक मध्य क) लास्पियर आणि पश्चेच्या निर्देशांकाचा भौमितिक मध्य ड) यापैकी नाही

Option 3

3 लास्पियरचा निर्देशांक = 110, पाश्चेसचा निर्देशांक = 108, तर फिशरचा आदर्श निर्देशांक----- बरोबर असतो.

अ) ११० ब) १०८ क) १०० ड) १०९

Option 4

4 समग्र पद्धत पुढील किती पध्दती मध्ये विभाजित केली जाते?

अ) एक ब) दोन क) तीन ड) चार

Option 2

5 निर्देशांक ----- साठी वापरला जातो.

अ) नग संख्येतील बदलाचे मापन करण्यासाठी ब) किंमत बदलाचे मापन करण्यासाठी क) कालांतराने चलांमध्ये होणाऱ्या बदलाचे मापन करण्यासाठी ड) मागणीतील बदलाचे मापन करण्यासाठी

Option 3

6 एकाच वेळी तीन किंवा अधिक चलांमध्ये सहसंबंधाच्या अभ्यासाला ----- म्हणतात.

अ) अंशिक सहसंबंध ब) बहुविध सहसंबंध क) सर्वसाधारण सहसंबंध ड) यापैकी नाही

Option 2

7 श्रेणी सहसंबंध गुणांक नेहमीच ----- असतो.

अ) +१ ब) -१ क) ० ड) +१ आणि -१ यांच्या मध्ये

Option 4

8 जर पिअरसन चा सहसंबंध गुणांक r हा १ च्या बरोबर असेल तर

अ) दोन घटकामध्ये धनात्मक संबंध असतो. ब) दोन घटकामध्ये ऋणात्मक संबंध असतो क) दोन घटकामध्येपूर्ण धनात्मक संबंध असतो. ड) दोन घटकामध्ये संबंध नसतो

Option 3

9 सहसंबंध गुणांकाचा शोध कोणत्या वर्षी लागला..

अ) १८९० ब) १९९० क) १९०८ ड) १८७०

Option 1

10 जर 'r' हे दोन चलांमधील सहसंबंध गुणांक असेल तर

अ) $0 < r < 1$ ब) $-1 \leq r \leq 1$ क) $r \geq 0$ ड) $r \leq 0$

Option 2

11 y चे x वरील प्रतिगमन रेषेच्या उतरला ----- असे म्हणतात.

अ) X चा Y वरील सहसंबंध गुणांक ब) Y चा X वरील सहसंबंध गुणांक

Option 4

12 प्रतिगमन रेषेमध्ये $Y = a + bX$ खालील पैकी नेहमीच सत्य असते.

अ) $\sum(X - \bar{X}) = 0$ ब) $\sum(Y - \bar{y}) = 0$ क) $\sum(X - \bar{X}) = \sum(Y - \bar{y})$ ड) $\sum(Y - \bar{y})^2 = 0$

Option 2

13 जेव्हा स्वतंत्र घटकाचे मूल्य शून्य असेल तेव्हा अवलंबित घटकाचे मूल्य ----- असते.

अ) उतार ब) तृतीची बेरीज क) व्यत्यय ड) सांगण्यासाठी अवघड

Option 1

14 प्रतीगमन विश्लेषणाचे ----- प्रकार आहेत.

अ) साधे व बहुविध प्रतीगमन ब) एकूण व अंशिक प्रतीगमन क) रेषीय व बिगर रेषीय प्रतीगमन ड) वरील सर्व

Option 4

15 खालील पैकी कोणती प्रतीगमन गुणांक मोजण्याची पध्दत नाही.

अ) आलेख किंवा विकीर्ण बिंदूलेख आकृती ब) गणितीय / किमान वर्ग पध्दती क) सरकती सरासरी पध्दती ड) वरील पैकी नाही

Option 3

Q.2.टीपा लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन).

१५

1 निर्देशांक तयार करताना येणाऱ्या अडचणी

Ans:

- 2 खालील तक्त्यामध्ये व्यक्तीचे वार्षिक उत्पन्न दिले आहे आणि 2011ते 2019 या कालावधीसाठी सामान्य किंमत निर्देशांक तयार करून त्या व्यक्तीच्या वास्तविक उत्पन्नातील बदल दर्शवा .

Year	Annual income in (Rs)	Price Index Number
2011	36,000	100
2012	42,000	120
2013	50,000	145
2014	55,000	160
2015	60,000	250
2016	64,000	320
2017	68,000	450
2018	72,000	530
2019	75,000	600

Ans:

- 3 पसरण आकृती

Ans:

- 4 आकलनाचा प्रमाण दोष

Ans:

Q.3.थोडक्यात उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही तीन) .

१५

- 1 खालील माहिती शहराच्या कामगार वर्गाच्या ग्राहक किंमत निर्देशांकाशी संबंधित आहे . त्यावरून 1998 आणि 1999 साठीचा निर्देशांक काढा.

1999 मध्ये वेतन 8% ने वाढले होते . ही वाढ पुरेशी आहे का?

Group	Food	Clothing	Fuel and Lighting	House Rent	Miscellaneous
Weights	48	18	7	13	14
Group Indices 1998	110	120	10	100	110
Group Indices 1999	130	125	120	100	135

Ans:

- 2 कार्ल पिअर्सनच्या सहसंबंध गुणकाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Ans:

- 3 प्रतीगमन विश्लेषणाचे प्रकार स्पष्ट करा

Ans:

- 4 लिस्टस्केवेअरपध्दतीने खालील माहितीच्या आधारे एकरेषीय कल काढा आणि १९९० या वर्षासाठी संभाव्य मूल्य काढून आलेख काढा.

वर्ष	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989
विक्री	350	380	400	380	430	440	420

Ans:

Q.4.सविस्तर उत्तर लिहा. (दोन पैकी एक) .

१५

- 1 अर्थशास्त्र आणि संख्याशास्त्र या विषयातील गुणासंदर्भात स्पिअरमनचा श्रेणी सहसंबंध गुणांक काढा

अर्थशास्त्र	50	55	65	50	55	60	50	65	70	75
संख्याशास्त्र	110	110	115	125	140	115	130	120	115	160

Ans:

- 2 खालील दिलेल्या माहितीच्या आधारे दोन प्रतीपगामान समीकरणे काढा .

जेव्हा किंमत २० रुपये असेल त्यावेळी मागणीची अंदाजित शक्यता काय असू शकेल ?

किंमत (रु)	10	12	13	12	16	15
मागणी	40	38	43	45	37	43

Ans:
